

Dansk Ornitologisk Forening

BirdLife Denmark

**Naturpolitiske
retningslinjer og indsatsområder
i det internationale arbejde**

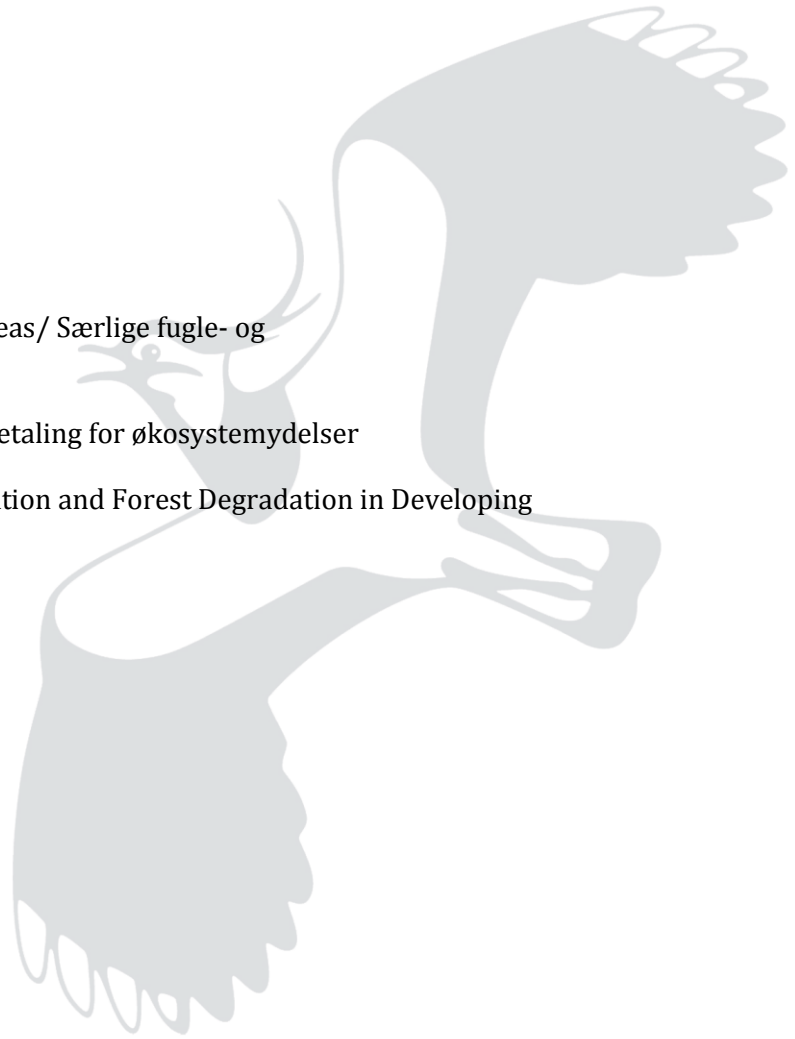
2014

Naturpolitiske retningslinjer og indsatsområder i det internationale arbejde blev vedtaget af Dansk Ornitologisk Forenings Repræsentantskab i november 2014

Forkortelser

CISU	Civilsamfund i Udvikling
DOF	Dansk Ornitologisk Forening
IBA	Important Bird and Biodiversity Areas/ Særlige fugle- og biodiversitetslokaliteter
PES	Payment for Ecosystem Services /betaling for økosystemydelse
REDD	Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation in Developing Countries

Indholdsfortegnelse:

1. Baggrund
2. DOF og BirdLife
3. Målsætning for fuglebeskyttelse i det internationale arbejde
4. Udnyttelse af naturen
5. Fangst og handel med vilde dyr og fugle
6. Fuglene beriger vores liv
7. Naturpolitiske retningslinjer og indsatsområder

Baggrund

Dansk Ornitologisk Forenings (DOF) umiddelbare motiv for at arbejde globalt for et rigt fugleliv er, at fugle beriger menneskers liv. Fugle er en del af den samlede biodiversitet og kan ligeledes være en vigtig indikator for naturens tilstand.

DOFs natursyn og naturpolitiske tilgang til organisationens internationale engagement tager udgangspunkt i DOFs overordnede målsætning, nemlig at sikre en naturlig, rig og varieret fuglefauna, både nationalt og internationalt. Det primære mål er at opnå så naturlige og gunstige forhold for fuglene og deres levesteder, som de naturgivne og samfundsmæssige betingelser muliggør. DOF arbejder for at fremme de naturlige processer i landskaber og alt det, der skaber mangfoldighed, dynamik og naturkvalitet. I erkendelse af, at fugle ikke kender grænser, og naturbeskyttelse er et internationalt anliggende, har DOF gennem en lang årrække ikke kun fokuseret på fuglene i Danmark men arbejder også for en bedre beskyttelse af de danske trækfugle på deres levesteder i Syd og vigtige fugle- og biodiversitetslokaliteter (IBA)¹ rundt om i verden. Ligeledes engagerer DOF sig politisk i BirdLife og andre netværk for at fremme fugle- og naturbeskyttelse på internationalt plan.

DOF's repræsentantskab godkendte i 2013 et overordnet natursynsdokument med fire søjler, der også har relevans for den internationale indsats:

Mangfoldighed

DOF vil fokusere på områder, som er særligt vigtige for danske fugle under deres træk og i vinterkvarterene, så vel som på områder med et unikt – og kritisk truet – fugleliv. Dette vil især være de såkaldte biologiske 'hotspots' med mange fuglearter, som ikke findes andre steder (endemer) men også andre vigtige fugle- og biodiversitetslokaliteter.

Dynamik

DOF vil bidrage til, at der inden for vore fokusområder stadig findes steder, hvor den naturlige dynamik kan råde ved bl.a. at styrke spredningsmuligheder for endemiske dyr og planter.

Autenticitet

DOF vil sikre, at fuglenes oprindelige levesteder og den oprindelige fauna så vidt muligt opretholdes som intakte økosystemer til glæde for natur og mennesker.

Oplevelsesmuligheder

DOF vil sikre gode betingelser for oplevelser af enestående fuglelokaliteter, og for at indtægter fra fugle- og økoturisme kan motivere lokalbefolkningen til at tage godt vare på den lokale natur.

---

¹ Important Bird and Biodiversity Areas

Tilgangen til at nå disse mål er forskellige i det ressourcestærke Danmark og i udviklingslandene, hvor fuglelivet og naturen ofte påvirkes af overbefolkning, fattige menneskers kamp for at overleve, manglende implementering af national lovgivning og skrupelløs rovdrift på naturen (som tit forvoldes af udenforstående). Arbejdet for at sikre velfungerende økosystemer foregår ofte i områder, hvor der hverken findes effektivt regulerende myndigheder eller muligheder for offentlig støtte som kompensation for eventuelle reguleringer. Det kan derfor være særdeles vanskeligt at arbejde naturpolitisk i disse områder, med mindre DOF er medvirkende til at forbedre lokalbefolkningens situation. Dette er baggrunden for DOF's tilgang til naturbeskyttelse udenfor Danmarks grænser, som skitseres i det følgende.

DOF og BirdLife

DOF's internationale arbejde foregår inden for rammerne af BirdLife International, under hvis paraply de deltagende nationale organisationer udvikler fælles visioner, strategier og politikker. Ifølge den gældende strategi - *A Strategy for Birds and People, 2004-2015* - bør arbejdet for at opretholde et rigt fugleliv hænge sammen med forbedringer af levevilkårene for de mennesker, som bor i og omkring de særlige fuglelokaliteter (IBA), som BirdLife har fokus på. Løsninger skal findes sammen med lokale BirdLife partnere og i samarbejde med lokale civilsamfundsgrupper og andre interessenter. Arbejdet for naturen skal bidrage til at løse fattigdomsproblemer og sikre en udvikling, hvor også fremtidige generationer kan nyde godt af velfungerende økosystemer og en mangfoldig og rig natur.

Målsætning for fuglebeskyttelse i det internationale arbejde

DOF's målsætning for det internationale engagement er at sikre en så rig fuglefauna og biodiversitet som muligt, idet vi søger praktiske løsninger for hvordan vi kan bevare fuglenes naturlige levesteder og samtidigt forbedre lokalbefolkningens livskvalitet. Det kræver langvarige engagementer i at identificere udfordringer og muligheder, og i at drage nytte af lokal traditionel viden om naturen såvel som politiske muligheder i udviklingen af løsningsmodeller. DOF arbejder med at fremme forståelsen for naturens værdi, bl.a. gennem formidling og fortalervirksomhed² og med at styrke den tekniske, institutionelle og finansielle kapacitet til bæredygtig udvikling og naturbeskyttelse i lokalsamfund, civilsamfund og hos myndigheder. En anden væsentlig indgang til at nå vores overordnede mål for naturbeskyttelse, er at støtte lokalbefolkningen i at forbedre sine levevilkår ved hjælp af naturbaserede produkter og økologisk bæredygtige løsninger.

Udnyttelse af naturen

Selv om visse arter kræver habitater, der er upåvirkede af menneskelige aktiviteter for at overleve, har landskaber med skovagerbrug, som er typiske for de områder, hvor DOF arbejder, ofte stor artsdiversitet. Det er derfor vigtigt at opnå lokal forståelse for at opretholde områder med moderat udnyttelse af naturen omkring ideelt set ubenyttede

---

² *Fortalervirksomhed forstås som målrettede indsatser, der gennem påvirkning af beslutningstagere og borgere lokalt, regionalt, nationalt og internationalt, søger at forme og påvirke politiske, økonomiske, kulturelle og sociale processer og beslutninger med henblik på at forbedre livsvilkår for et betragteligt antal mennesker*

kerneområder. Grundlaget for at høste af naturens overskud (f.eks. fangst af visse dyrearter og indsamling af vilde planter og andre ikke tømmerbaserede skovprodukter) kan opretholdes ved at styrke udviklingen af lokalt baserede forvaltningsredskaber, bl.a. ved at inddrage lokalbefolkningen i naturovervågning (monitering), regulering af udnyttelsen gennem lokale beslutninger, og initiativer til at styrke jordrettigheder og forvaltning på regionalt eller nationalt plan. DOF erkender, at etiske normer omkring udnyttelse af naturressourcer kan være indbyrdes meget forskellige. Nogle steder er der meget lille forståelse for naturens egen eksistensberettigelse, mens der andre steder, ofte når det drejer sig om oprindelige folk, er en meget nær sammenhæng mellem natur, kultur og identitet. Mænd og kvinder har som oftest forskelligt syn på og adgang til naturressourcerne. Vi erkender også, at det ofte ikke er lokalbefolkningen, der er den store trussel, men eksterne økonomiske interesser, ukontrolleret indvandring og 'land grabbing', og overudnyttelse af værdifulde ressourcer. Det er derfor vigtigt at arbejdet med lokalbefolkninger suppleres med fortalervirksomhed og kommunikation med offentlige institutioner.

Fangst og handel med vilde dyr og fugle

Overalt hvor mennesker lever tæt på naturen vil vilde dyr og fugle blive konsumeret og handlet med. Det synes svært at stille ultimative krav om ændring af denne adfærd. DOF arbejder derfor på, gennem udvikling af kompetencer og viden, at hjælpe lokalbefolkningen til at undgå at overudnytte naturen. DOF kan fx oplyse om, hvilke sjældne og truede arter, der ikke tåler udnyttelse, men som til gengæld kan skabe grundlag for f.eks. bæredygtig økoturisme. Indsatser mod fangst og handel, der strider mod internationale konventioner, vil foregå i samarbejde med partnerorganisationer og nationale myndigheder.

Naturpolitiske retningslinjer og indsatsområder

DOF har formuleret en række indsatsområder, som vi vil sætte særligt fokus på i vores internationale arbejde. Vi er allerede engageret i de fleste men vil styrke og yderligere kvalitetssikre vore indsatser.

Vigtigste indsatsområder:

1. Beskyttelse af fugle og deres habitater i og omkring særlige fugle- og biodiversitetslokaliteter (IBA). Dertil hører også naturgenopretning og konkrete tiltag til at beskytte truede, endemiske fuglearter;
2. Indhentning af viden om fuglene og deres levesteder gennem indsamling af data, både forskningsbaseret og gennem lokalbaseret monitering;
3. Integration af klima og tilpasning til klimaforandringer som et tværgående hensyn i alle vore aktiviteter og undersøgelse af muligheder for at tilgodese klimahensyn gennem skovbevarelse, skovgenopretning og REDD³ mekanismer;
4. Støtte til større biodiversitet og naturkvalitet i de beboede områder rundt om de mindst menneskepåvirkede skove gennem skovagerbrug, forbedrede

³

Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation in Developing Countries (REDD) er et led i forsøget på at begrænse CO₂ udslip i atmosfæren ved at forstærke initiativer til bevarelse af skove

-
- landbrugsteknikker, anvendelse af organiske næringsstoffer og sprøjtemidler, beskyttelse af vandløb, renere miljø i landsbyerne osv. Hertil hører også indsamling og afprøvning af viden om sammenhængen mellem bestemte afgrøder og biodiversitet, særligt fugle (f.eks. i forbindelse med kaffedyrkning);
5. Inddragelse af køns- og ligestillingsaspekter i forståelse og brug af naturen og styrkelse af kvinders muligheder for og kapacitet til aktivt at deltage i og drage nytte af alle aktiviteter, som DOF er involveret i;
  6. Styrkelse af civilsamfundets, lokalsamfundenes og lokale myndigheders forståelse for naturens værdi og deres kapacitet for at bevare, forbedre og forvalte den;
  7. Udvikling af viden om og teknisk kapacitet til at udvikle og markedsføre naturbaserede produkter og aktiviteter, der bidrager til forbedrede levevilkår og skaber incitamenter for at tage vare om naturen i lokalsamfundene;
  8. Miljøundervisning og andre aktiviteter i forbindelse med oplysning af lokalbefolkningen, inklusive børnene, om naturens værdier og muligheder. Brug af forskellige medier til at oplyse og inddrage den bredere befolkning samt fortalervirksomhed i forhold til at fremme naturbeskyttelse og støtte implementeringen af eksisterende lovgivning herom;
  9. Undersøgelse og afprøvning af mulighederne for at inddrage PES⁴ og andre økonomiske incitamenter til naturbeskyttelse;
  10. Indsamling af viden om danske trækfugles færd og vinteropholdssteder og støtte til deres beskyttelse;
  11. Opfølgning på anbefalinger fra Biodiversitetskonventionen, Aichi målene⁵ og den nationale implementering. Hertil hører samarbejde med myndigheder, fortalervirksomhed og andre aktiviteter både i og udenfor Danmark. Udenfor Danmark, støtter vi især vores partnere og deres kapacitet til fortalervirksomhed og engagerer os i BirdLife. Støtte til grønne tiltag og biodiversitet i Danmarks internationale arbejde generelt og i udviklingsbistanden;
  12. Udbredelse af viden om DOFs internationale naturbeskyttelsesarbejde i Danmark og inddragelse af frivillige i implementering og udvikling af dette arbejde;
  13. Inddragelse af frivillige i det internationale arbejde, hvor dette er muligt.

De fleste af de overordnede mål er en integreret del af vores ansøgning til første fase af et 3-årigt program med CISU⁶. De vil være en væsentlig del af implementeringen i Kenya, Nepal og Uganda. Frivillige i DOF vil især fokusere på trækfugle men involveres også så vidt muligt i programmet. DOF vil især gennem deltagelse i netværk støtte op om Biodiversitetskonventionen og andre konventioner og politikker, der har indflydelse på naturens vilkår i de lande, vi arbejder i og samtidig inddrage dem i programmet

---

⁴ Payment for Ecosystem Services (PES) er en betegnelse for incitamenter for bønder og andre for at forvalte deres land på en sådan måde, at det vedbliver med at levere ydelser, som f.eks. rent vand.

⁵ Se Annex til dette dokument

⁶ CISU (Civilsamfund i udvikling) er en sammenslutning af 260+ danske foreninger, som alle arbejder med udvikling i u-landene. CISU administrerer Civilsamfundspuljen, der giver støtte til udviklingsorienterede NGO projekter på vegne af Danida.